

Otto, Rudolf. Posvátno. Iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1998. 160 s. ISBN 80-7021-260-8

[*vybrané výpisky pouze pro účely kurzu*]

17 – „Bůh je chápán jako rozumná osoba, jakou se přes svá omezení a nedokonalost cítí být člověk. Všechny tyto predikáty jsou přitom myšleny jako absolutní, to znamená jako „dokonalé“. A všechny jsou jasnými a určitými **pojmy**, jsou pochopitelné, přístupné myšlenkové analýze, ano i definici.“ – **racionálními predikáty není podstata božství vyčerpána** – 18 – **racionální predikáty „stojí na něčem a platí o něčem iracionálním“**

23 – **Schleiermacher** – **pocit závislosti** – 24 – **Kreaturgefühl** – „moment pohříženosti do své nicoty vůči něčemu nesmírně obrovskému“ – „**právě tu jedinečnost, tuto kvalitu nelze vyjádřit a lze ji sdělit jen tím zvláštním laděním a náplní vlastní pocitové reakce, kterou musí člověk pocítit sám v sobě**“ – 25 – „„Pocit stvořenosti“ je spíš teprve subjektivní doprovodný moment a účinek, je to jaksi stín jiného pocitového momentu, který bezpochyby směřuje prvotně a bezprostředně k objektu mimo mne. Ale to je právě numinozita, posvátno.“

27 – momenty posvátna – 1) **mysterium tremendum (úděsné)** – Ex 23,27: „Pošlu před tebou svou hrůzu a uvedu ve zmatek všecken lid, k němuž přicházíš.“; Jb 9,14; 13,21 – **hebr. hik'diš, řec. sebastos, angl. awe, něm. heiligen** – 30 – „**Pocit posvátna je na svých vyšších stupních něco daleko jiného než pouhá démonická bázeň. Ale svůj původ a své příbuzenství ani pak nezapře i tam, kde se víra v démony dávno povznesla k víře v bohy. „Bozi“ jakožto posvátná numina si v pocitu člověka stále zachovávají cosi „strašidelného“, totiž zvláštní povahu čehosi tajemně hrozivého, co kontrastuje s jejich vznešeností anebo vyzařuje právě z ní.**“ – 32 – 2) **„tremenda maiestas“** – **ale u Schleiermachera jde o všepůsobení, jen o racionální schéma posvátna**; 3) **moment energie** – neustálý tlak, účinnost, moc, živoucnost

54 – „pocit úděsu a zároveň podivu je pozitivním obsahem mystéria, přístupným smyslovému vnímání“

110 – „Svatost v plném smyslu slova je tedy kategorie složená. Skládá se ze složek racionálních a ze složek iracionálních. Po obou stránkách však – a to musíme tvrdit proti každému senzualismu a evolucionismu – je to čistě kategorie a priori.

Racionální ideje absolutna, dokonalosti, nutnosti a bytnosti a též ideu dobra jako objektivní hodnotu s objektivně závaznou platností nelze vyvodit ze žádného smyslového vjemu.“ –

„Ideje posvátna a jim odpovídající pocity jsou stejně jako racionální kategorie jen a jen čistými idejemi a city a náleží jim znak, který přiznal Kant „čistým“ pojmům a „čistým“ pocitům.“

111 – „posvátno. Vyvěrá z nejhlubšího poznávacího základu duše. Zajisté nepředchází světské smyslové danosti a zkušenosti, nebudí se bez ní, ale v ní a spolu s ní. Ale nepochází z ní, pouze se budí její pomocí.“ – „Nejsou to

smyslové vjemy a nejsou to ani transformace smyslových vjemů.

Jediná možná transformace smyslových vjemů je přechod od názorného konkrétna daného vnímáním k odpovídajícímu pojmu, nikdy však z jedné třídy vjemů do kvalitativně jiné třídy reality. Poukazují tedy, stejně jako Kantovy pojmy „čistého rozmyslu“ a tak jako mravní a estetické ideje a hodnoty, zpětně ke

skrytému samostatnému zdroji tvorby představ a pocitů, který tkví v samotném vědomí nezávisle na smyslové zkušenosti, v „čistém rozmyslu“ v nejhlubším smyslu, který vzhledem k obsažnosti jeho náplně musíme rozlišovat od Kantova teoretického i čistého praktického rozmyslu jako rozmysl vyšší a hlubší.“